

Nr 3/2017, 11. årgang

Tynset

Norsk
Helse-
Arkiv

Tema | Arkiv

Informasjonsmagasin
fra Tynset kommune

– Jeg pleier å si at Ålfoten ligger en times tid vest for Stryn, smiler han på en forfriskende og blid vestlandsdialekt.

Hvorfor Tynset? Var det kjærligheten som trakk ham østover fra ville fjell og dype fjorder til rolige vidder og stille vann? Arild smiler. Kanskje var det ikke riktig slik, men samboer Siri Horten fra Os møtte han under studietiden i Bergen. Etter endt utdanning flyttet de til Oslo. Da familien ble tre var ikke spørsmålet om de skulle flytte, men når! Siri jobbet som statsautorisert revisor hos KPMG og fikk tilbud om jobb som kontorleder for bedriften på Tynset. Da var det gjort. Etter 14 år i Oslo gikk flyttelasset nordover til Tynset i mai 2016. Arilds arbeidsgiver, Höegh LNG, var innforstått med flytteplanene, men ønsket ikke å gi slipp på økonomien.

– De tilbød meg å jobbe «hjemmefra» og leide kontor på Kompetansesenteret. Det var gunstig, sier han, og legger til at han er veldig glad for den spennende jobben han har fått i kommunen.

Som siviløkonom og statsautorisert revisor med bred erfaring er vi sikker på at han er mer enn godt nok rustet til å takle kommuneøkonomien. Selv synes han det er spennende at Tynset har så stor aktivitet at årlige inntekter og utgifter inngår i regionens største kommunebudsjett. Det er bare å konstatere at budsjettet er den viktigste saken i kommunestyret hvert år.

– Dette blir interessant, og jeg får god innsikt i hva som skjer i kommunen. Selv om det er politikerne som til slutt bestemmer fordelingen av midlene, ønsker jeg å bidra til at pengene brukes best mulig for innbyggerne, understreker han.

Nå står tertialrapportering og bytte av økonomisystem på dagsordenen. Budsjettarbeidet starter for alvor, og de to toppstillingene i økonomiavdelingen er besatt av to nyansatte, Arild og Vidar Mortensen. Vidar kommer fra stillingen som fagleder regnskap i Røros kommune og overtar som regnskapsleder etter Barbo Storruste Røe som valgte nye utfordringer etter 10 år i jobben.

– Jeg må gjennom mitt første budsjett før jeg kan si at jeg kjenner jobben. Det blir morsomt og lærerikt, ivrer Arild. Han gleder seg og setter stor pris på å ha profesjonelle folk rundt seg når jobben skal gjøres.

På spørsmål om det ikke er mer traust å jobbe med økonomi i en kommune enn i det private næringsliv, kvitterer han med et overrasket blikk.

– Det skjer veldig mye i en kommune. Det er mange beslutninger og hensyn som skal tas for å kunne sette sammen et budsjett, påpeker han. Økonomisjefen er opptatt av at kommunen skal ha et godt tjenestenivå, men er innforstått med at noen også vil mene det kunne vært bedre. Til slutt avhenger mye av rammetilskudd og overføringer som årlig bestemmes gjennom statsbudsjettet.

– Vår oppgave er å levere best mulig tjenester under gjeldende rammer, sier han.

Arild er også opptatt av at våre nye landsmenn skal integreres, og mener at språket har en viktig rolle.

– Målet må være at alle flyktninger integreres slik at de aktivt kan delta i samfunnet de er blitt en del av, påpeker han.

– At Norsk helsearkiv etableres på Tynset? Det er mye viktigere enn at jeg sjøl skulle ha fått mindre skatt, smiler han. – Helsearkivet er veldig positivt for oss alle.

– Du og familien din er jo en drøm av tilflyttere for en kommune. To voksne som begge har jobb, og dere har to barn.

– Kanskje det. Vi vil gi ungene våre en god og trygg oppvekst slik vi fikk, og Tynset er nærmere røttene våre enn Oslo. Her er det mange muligheter til friluftsliv. 5-på-topp-turer, stolpejakt og barneorientering har vi benyttet oss av, sier han som er far til en førsteklasing og til en toåring.

Jakt står også på listen over beskattede friluftaktiviteter: Hun på elgjakt, han på hjortejakt i hjembygda. Vinterstid tar de skiene fatt.

– Det er godt å føle at du er en del av et miljø. Her er det behov for alle, sier han som allerede er blitt trener for fotballspillende førsteklasinger.

– La oss kalle det aktivitetsleder, humrer Arild og innrømmer at han har et spesielt hjerte for fotball.

– Om de blir? Her blir vi, svarer Arild kontant.

PORTRETET

Tekst og foto : Ingrid Eide / Ingrafo

Magasinet Tynset Nr. 3/2017, 11. årgang

Ansvarlig utgiver
Tynset kommune
2500 Tynset

Redaksjonen

Arild Einar Trøen (*rådmann og ansvarlig redaktør*)
Morten Often (*ass. rådmann*)
Merete Myhre Moen (*ordfører*)
Beate Hjertager (*kultursjef*)
Bent Kvisle (*utdanningsjef*)
Jostein Hauge (*teknisk sjef*)
Mariann Totlund (*enhetsleder landbruk og miljø*)
Trine Økseter Knudsen
(*leder for plan, bygg og geodata*)
Gosia Kveberg (*Serviceforretning*)
Marit Arnesen
(*journalist, MPress. Vikar for Ingrid Eide, Ingrafo*)

Kontakt

Telefon: 62 48 50 00
Telefaks: 62 48 50 11
Epost: postmottak@tynset.kommune.no
Internett: www.tynset.kommune.no

Annonsering i informasjonsmagasinet

Ta kontakt for informasjon om annonsering og bistand med utforming:

INGRAFO, Tolga Næringspark, 2540 Tolga
Telefon 62 11 71 99
Epost post@ingrafo.no

Illustrasjon 1. omslagsside

Norsk helsearkiv på Tynset
© Lusparken Arkitekter og HENT AS

Grafisk utforming

INGRAFO © 2017
www.ingrafo.no

Opplag

3.600

Trykk

Flisa Trykkeri AS

Sykling gir bedre folkehelse

Tynset kommune deltar i KlCK-nettverket, et nettverk for Klimavennlige innlandskommuner, i regi av Energiråd Innlandet. I år var det lagt opp til en studietur til Arendal i forbindelse med Arendalsuka. Der ble vi møtt av Klimapartnere Agder, Arendal og Kristiansand kommuner og CO₂-fokus. Arendal kommune var først ute med å bli klimanøytrale, og har gjennom sitt klimaregnskap detaljert oversikt over hvilke tiltak som vil påvirke utviklingen i riktig eller gal retning. Dette er såkalt miljøstyring, der et overordnet hensyn til miljø er med på å definere hvor folk skal bo, jobbe og gå på skole. Innimellom disse stedene legges det opp til at folk skal kunne gå og sykle!

Sykkeleक्सpressveg i Kristiansand

Kristiansand kommune var tidlig ute med å etablere gang- og sykkelveger i byen. Her satses det nå på sykkeleक्सpressveger, der standarden forbedres slik at det kan sykles med større hastighet. Det er beregnet hvor mange som kan sykle til og fra jobb innenfor 0-10, 10-20 og 20-30 minutter. Det er særlig for de som bor 10-20 minutter unna jobb at sykkeleक्सpressvegen har størst betydning. Og ganske riktig, de er flere enn oss, men hva så? Helse- og miljøeffekten av tiltaket vil være det samme. Ifølge Helsedirektoratet vil strukturelle folkehelseiltak, som gang- og sykkeltiltak, ha et stort potensial for bedring av folkehelsen. Det skal lite fysisk aktivitet til for å oppnå store helsegevinster. Statens råd for ernæring og fysisk aktivitet anbefaler 30 minutters aktivitet om dagen.

Sykkelen er verdens mest miljøvennlige fremkomstmiddel. Over 60 % av alle bilturer er kortere enn 3 km, så potensialet for å la bilen stå og velge sykkel er stort. For å bidra til endret transportmiddelfordeling er det behov for mer plass til gående og syklende. Vi må planlegge litt annerledes, dele litt på godene.

Stier og snarveier er viktig å ta vare på også i denne sammenhengen. Dette er med på å gjøre avstanden mellom skole, hjem og jobb kortere. Dersom du samtidig oppnår en betydelig helseeffekt kan du slå to eller flere fluer i ett smekk!

I disse dager kommer snart kommunedelplanen for trafikksikkerhet ut på høring. Følg med og kom gjerne med tilbakemeldinger for at vi kan få det enda tryggere i trafikken!

Bli med i Teatervenner Fjellregionen!

Til alle teaterinteresserte nordøsterdøler kan vi med glede melde at Teatervenner Fjellregionen nå er opprettet.

Vi oppfordrer alle som ønsker seg gode tilbud og rabatter på teateropplevelser til å melde seg inn! Medlemskapet er gratis, men vi håper naturligvis at våre medlemmer også kan tenke seg å bidra inn i foreningen fra tid til annen gjennom for eksempel å være bærehjelp for besøkende forestillinger, være vertskap på arrangementer og gjennom å spre teaterglede til andre rundt seg!

Bli medlem

Send en mail til ttrafo@tynset.kommune.no med navn og epostadresse, så ordner vi resten. Eventuelt kan du finne oss på Facebook og be om å bli medlem i gruppen.

Inviterer nordøsterdøler til medlemskap. Fv. kultursjef Beate Hjertager, kulturhusleder Steinar Brekken og leder i Ttrafo Betine Fiskaa Johannessen. Foto: Marit Arnesen / MPress

"Kan nokon gripe inn?"

Riksteatrets siste forestilling for voksne på Tynset

Mandag 23. oktober får Tynset Kulturhus besøk av forestillingen "Kan nokon gripe inn?"; en forestilling basert på Stein Torleif Bjellas tekster og musikk. Forestillingen har fått strålende kritikker over det hele, blant annet med 6-er i Aftenposten og sitatet "... stopper livet ditt i 90 minutter". Vi oppfordrer alle til å ta turen! Teatervenner får dessuten 80 kroner i rabatt på voksenbilletter.

Før forestillingen arrangerer Riksteatret, sammen med kulturhuset og Teatervenner, forsnakk med regissør og skuespiller Lasse Kolsrud! Her blir det både prat, litt godt i glasset og på tallerkenen, samt en minikonsert med et knippe av Bjellas låter. Arrangementet er gratis og åpent for alle! Vi begynner kl. 18 i Veslesalen i andre etasje i kulturhuset.

Dette er Riksteatrets inntil videre siste besøk til Tynset med voksenforestilling, så vi håper så mange som mulig tar turen – både for en flott opplevelse, men også for å vise at vi på Tynset ønsker et teatertilbud til voksne videre!

... fāmælt og famlende prøver å finne sin plass ...

"Kan nokon gripe inn?" foregår på en stasjon et sted på bygda. De fleste togene dunderer forbi, men det er fremdeles liv i bygningen som har sett sine beste dager. Hit kommer de som vil reise vekk, som vil slippe fra, som lengter etter at kjæresten skal komme, som søker kontakt eller som bare vil at noen skal gripe inn. Stein Torleif Bjella har satt ord og musikk til mange skjebner i distrikts-Norge. Selv har han vendt tilbake

til hjembygda Ål etter noen år i hovedstaden. Her har han for alvor slått gjennom med sanger om den norske bygdesjelen. De handler om vanlige folk, som alle strir med sitt, og som fāmælt og famlende prøver å finne en plass – i kjærligheten og i verden. Det er motbakker, små og store kriser, det er umulig kjærlighet og det er lange etableringsfaser.

På scenen står Kjersti Dalseide, Pål Christian Eggen, Hallvard Holmen, Lasse Kolsrud, Hildegun Riise, Hans Rønningen, Hallgrim Bratberg, Erik Holm, Nils Jansen og Marius Reksjø.

Norsk helsearkiv på Tynset er i ferd med å bli en realitet!

Endelig er spaden satt i jorden og tomta i Sjukehusveien 17 begynner å bære preg av at Norsk helsearkiv er under bygging. Bygget blir på cirka 2.500 kvadratmeter i to etasjer med et rundt 12,5 meter høyt mellomlager plassert sentralt i takflaten.

Tekst og foto: Marit Arnesen / MPress
Illustrasjoner: Lusparken Arkitekter og HENT AS

Etter nyttår starter arbeidene med tak og fasader, et arbeid som vil pågå fram til våren 2018. Prosjektet ferdigstilles i første halvår 2019, og HENT AS er engasjert som totalentreprenør for prosjektet.

Helsearkivregisteret er et helseregister med personidentifiserbar pasientdokumentasjon om avdøde pasienter. Helsearkivregisteret blir et stort register, selv i internasjonal sammenheng. I Norge er det blitt tatt vare på de aller fleste pasientjournaler både innenfor somatikk og psykiatri siden begynnelsen av 1800-tallet, noe som er unikt i verdenssammenheng. I utlandet har det vært vanlig å kaste journalene til psykiatriske pasienter, som ble utsatt for en behandling som ettertiden mente var uetisk.

– Når helsearkivet er oppe og går kan vi følge journalene til ett og samme menneske. For første gang blir det mulig å følge hele liv. Ingen andre land har gjort dette før. Det vil kunne sette Tynset på det internasjonale kartet, ivrer Tom Kolvig, direktør for Norsk helsearkiv.

Formålet med Helsearkivregisteret er å motta og sikre pasientarkiv fra spesialisthelsetjenesten (sykehusene) og å gjøre helseopplysninger i arkivet tilgjengelig for forskere og pårørende i samsvar med gjeldende bestemmelser om taushetsplikt.

Arkivene fra spesialisthelsetjenesten skal digitaliseres og lagres elektronisk. Gamle og et utvalg av nyere papirjournaler skal bevares i et eget fjellmagasin hos Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana. De andre papirjournalene skal destrueres. Tilgangen til pasientjournalene hos Nasjonalbiblioteket vil bli styrt fra Norsk helsearkiv på Tynset.

Skal vi tro tidligere ordfører i Brønnøysund, er det bare å bite seg fast i bordplata. Han tror at Tynset vil oppleve en like rivende utvikling i kjølevannet av helsearkivet som Brønnøysund gjorde med Brønnøysundregistrene. Det er bare å hive seg på!

Kompetanse

Personer med relevant arbeidserfaring og utdanning innenfor IT, arkiv, offentlig saksbehandling, helsedokumentasjon og ledelseskompetanse vil være attraktiv kompetanse når helsearkivet skal ansette folk. IT-avdelingen har behov for noe mer enn 15 ansatte med utdanning på bachelor- og masternivå, samt relevant arbeidserfaring.

I følge Kolvig vil enheten for digitalisering av papirbaserte pasientjournaler og arkivering bli den største digitaliseringsenheten i Arkivverket, og kreve rundt 25 ansatte. De skal blant annet betjene det automatiske, robotstyrte lagersystemet som skal installeres i helsearkivbygget.

– Ingen forsker eller person vil kunne søke på noe i våre arkiver. Det er kun noen blant de ansatte i Norsk helsearkiv som skal kunne søke fram og utlevere informasjon, understreker Kolvig.

Helseopplysninger kan utleveres etter søknad dersom det er tillatt etter reglene om taushetsplikt, og mottakeren har nødvendig tillatelse til å behandle opplysningene. En søknad om innsyn skal angi grunnlaget

Her bygges arkivet. Tom Kolvig, direktør for Norsk helsearkiv, foran tomte hvor Norsk helsearkiv bygges på Tynset.

for at opplysningene kan utleveres. Vedtak eller godkjenninger som har betydning for vurderingen, skal vedlegges søknaden.

– Hva slags kompetanse skal en slik saksbehandler ha?
– Vi vil ha behov for tre til fem saksbehandlere med god kombinasjonskompetanse innenfor IT og helsefag. Det vil si at de må ha gode datakunnskaper og være gode på medisinske termer og medisinsk språk. Vedkommende må kunne gjøre uttrekk fra databasen. En sykepleier med god IT-kunnskap vil være en god kandidat, kommenterer Kolvig eksempelvis.

Den som skal lede det hele på Tynset bør ha erfaring fra ledelse av kompetansevirksomhet og god kompetanse på ett eller noen av de arbeidsområdene som hører inn under Norsk helsearkiv.

– Jeg ser for meg at vedkommende må ha en mastergrad og ledererfaring bla fordi lederen skal lede andre med høy kompetanse, kommenterer direktøren.

Under et "speed dating"-arrangement i Oslo traff Kolvig flere nordøsterdøler som ønsket informasjon om arbeidsplassene i Norsk helsearkiv. Flere av dem var godt kvalifisert og ønsket å flytte tilbake til fjellregionen.

– Vi starter opp med noen titalls ansatte og vil øke etterhvert som behovet melder seg. Arkivet vil ha plass til 58 arbeidsplasser når virksomheten er i full drift, sier Kolvig.

Personvern

Opplysninger til bruk i forskning skal i utgangspunktet utleveres uten direkte personidentifiserbare kjennetegn eller andre kjennetegn som innebærer at den registrerte ved bruk av enkle hjelpemidler kan identifiseres.

– Å avidentifisere opplysninger er en formidabel og pinlig nøyaktig jobb, kommenterer Kolvig, og legger til at de vil lagre en avidentifisert kopi av de pasientjournalene som utleveres. Jo nyere journalene er, jo bedre og enklere blir jobben med å avidentifisere.

Utlevering av opplysninger kan bare skje etter godkjenning av Regional komité for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk (REK).

– Forskerne har taushetsplikt og må underskrive en taushetserklæring, understreker han.

Norsk helsearkiv skal føre oversikt over utleveringer fra Helsearkivregisteret. Oversikten skal omfatte opplysninger om hvem som er mottaker og har ansvar for behandlingen av utleverte opplysninger, grunnlaget for utleveringen, utvalgskriteriene eller referanser til det arkivmaterialet utleveringen er hentet fra og eventuelle andre spesielle vilkår.

– Driften av datasenteret og Helsearkivregisteret kan vanskelig settes bort til andre, sier Kolvig.

Arkivutdanning

13. og 14. september hadde Norsk helsearkiv møte med NTNU og May Tove Dalbakk ved Tynset Studie- og Høgskolesenter om en desentralisert arkivutdanning på Tynset.

I revidert nasjonalbudsjett, som ble lagt fram i juni, er 2 millioner kroner øremerket til arkivutdanning på Tynset, ifølge Kolvig som i sin tid hadde ideen til studiet. På Tynset er det snakk om en generell arkivutdanning som gir basiskunnskaper.

– Men jeg ønsker at de som skal jobbe i mottaket for fysiske journaler, i produksjonen hvor de fysiske journalene digitaliseres og som skal pakke og sende papirjournaler til lagring, tar en slik utdanning som vil bli tilbudt på Tynset, sier han.

Ved NTNU tilbys en treårig arkivutdanning med bachelor. Bachelorstudiet i arkiv- og samlingsforvaltning gir kompetanse til å arbeide med forvaltning av dokument- og kulturarv i en digital tidsalder. Studiet forener kunnskap fra tre fagområder: IT/informatikk, arkivvitenskap og museumsvitenskap. Studiet i Trondheim vil også snart kunne tilby mastergrad i faget.

– Om du etter endt utdanning i Trondheim ikke ønsker å søke jobb i Norsk helsearkiv, er det mange andre virksomheter innen stat, kommune og privat virksomhet som har behov for arkivkunnskap, sier Kolvig.

Flere planer

I Mo settes det av 12.000 hyllemeter til Norsk helsearkiv. Men papirjournaler fra før 1950 som skal bevares vil kun dekke 4.500 hyllemeter.

– Hva skal Norsk helsearkiv benytte de resterende 8.000 hyllemeterne til?

– Et sakkyndig råd skal jobbe sammen med oss om hva av nyere materiale som er bevaringsverdig og som vi derfor bør ta vare på i original form, opplyser direktøren.

Allerede i løpet av året skal det utredes og legges en ny nasjonal funksjon for deponering av pasientrettede helseregistre hos Norsk helsearkiv. Funksjonen skal ivareta behovet for tidsavgrenset oppbevaring av pasientjournaler i de tilfeller hvor en behandlers virksomhet opphører pga død, tilbakekall av tillatelse med mer. Dette vil altså omfatte journaler til pasienter som fortsatt er i live. Kolvig forklarer at hvis en lege jobber ved et legesenter, tar ofte senteret over både pasienter og journaler når en lege dør. Men pasientjournalene til andre privatpraktiserende, har ofte blitt værende som et problem i legens familie. Noen har overlevert arkivene til fylkesmannen, men

der finnes det ikke noe godt system for å oppbevare dem, hverken digitalt eller på papir. Forslaget går ut på at det er en plikt til å avlevere pasientjournaler til Norsk helsearkiv hvis ikke andre overtar.

Det det er snakk om er at det opprettes et eget register for behandlere, privatpraktiserende leger, adskilt fra Helsearkivregisteret. Det vil bli bygget opp et logisk register for hver behandler hvor det er mulig å få ut informasjon. Når pasienten dør, tilintetgjøres disse journalene. På spørsmål om hvorfor journalene destrueres, forklarer Kolvig at det ikke er stor nok forskningsmessig interesse for privatpraktiserende legers journaler.

Arkivverket

I oppstartfasen vil Norsk helsearkiv ha en lagringskapasitet på cirka 5 Petabyte (PB). En PB er lik en milliard bytes eller 1 million gigabytes (GB).

Senere vil lagringskapasiteten bygges ut til henimot 15 PB og senere sikkert mer enn dette. I utgangspunktet vil kapasiteten i Helsearkivregisteret måtte økes ettersom sykehusene ikke lenger har behov for de elektroniske pasientjournalene etter pasienter som dør.

Folk fra helsearkivet har hatt møter med Duett AS, tidligere Daldata AS, på Tynset om et samarbeide om et kompetansekluster.

– Vi gleder oss til å komme i gang i arkivet, ivrer Kolvig som har vanskelig for å styre sin begeistring.

25. og 26. oktober skal det arrangeres et arkivseminar på Tynset der representanter fra Leikanger skal fortelle om hva de har fått til i forbindelse med etablering av offentlige arbeidsplasser i kommunen. Leikanger ligger midt i Sogn og har 2.200 innbyggere. Selvfølgelig er representanter fra Norsk helsearkiv med.

Norsk helsearkiv har besøkt byggetomta. Fr.: Tom Kolvig, Øyvind Gausemel, Heidi Tronbøl, Kristine Aasen, Kari Nylænder, Jon Are Voien, Kurt Ahlquist, Tord Myklebust, Bernt Olle Dahl.

Mening, mestring og medbestemmelse

Av rådmann Arild Einar Trøen

Tynset kommune er en stor organisasjon med mange ansatte. Det er godt over 500 årsverk fordelt på om lag 750 personer. Mange av tjenestene kommunen gir skal leveres hele døgnet, året rundt, samtidig med at de ansatte må få anledning til å ta ut ferie. For noen virksomheter, som for eksempel skole, går avvikling av ferie greit i den perioden skolene er sommerstengt. Litt mer krevende er det innen pleie og omsorg der tjenestene må gis hele døgnet selv når ferieavvikling skal gjennomføres. For å dekke opp for ansattes feriefravær må det derfor leies inn et betydelig antall vikarer. For helse og omsorg alene har vi i løpet av sommeren hatt innom langt opp mot hundre vikarer. Vi er i den heldige situasjon at mange unge som studerer ved høyskoler eller universitet søker seg sommerjobb i Tynset kommune. Mange av dem kommer tilbake år etter år. Det er en stor fordel å ha tilgang på vikarer som kjenner organisasjonens indre liv, arbeidsmiljøet og ikke minst alle de som skal motta tjenestene. Det er på sin plass å rette en stor takk til motiverte og dyktige vikarer og naturligvis til kompetente og fleksible ansatte som har bidratt til at det hele gikk knirkefritt også denne sommeren.

Kommunen som organisasjonen har i mange år vært kjennetegnet av stor stabilitet og forholdsvis lite turnover, spesielt på ledersiden. Det siste året har likevel representert et unntak i så måte. Etter lang fartstid er det flere ledere som har valgt å pensjonere seg eller bytte stilling. Det siste året har økonomisjefen etter 36 år i kommunens tjeneste gått over i pensjonistenes rekke. Samtidig har regnskapsleder også etter mange år valgt å søke nye utfordringer. I disse dager skifter vi ut vårt økonomisystem. Det er en stor oppgave der det garantert vil oppstå uforutsette problemer som i stor grad må løses av økonomiavdelingen.

Teknisk sjef har gått av for aldersgrensen og ny leder er rekruttert. Det er fra dette skoleåret ansatt ny rektor både på Tynset ungdomsskole, Tynset barneskole og Fåset skole. Det er ny leder for PP-tjenesten og innen helse og omsorg er det tilsatt ny leder i hjemmetjenesten

og ny leder for helsetjenesten.

I sum gjør dette at det på kort tid er rekruttert nye ledere i ni sentrale stillinger. På den ene side betyr det at når sentrale ledere slutter mister vi viktig erfaring, kunnskap og kompetanse. På den annen side betyr det at vi får inn ansatte med nye tanker og ideer. Vår rekrutteringsprosess skal bidra til å utvikle vår virksomhet i tillegg til å styrke våre medarbeideres tilhørighet og stolthet for vår visjon og våre verdier. Kommuneplanens samfunnsdel ligger lett tilgjengelig på våre nettsider. Der kan du lese om visjonen "Tynset for alle!" og våre verdier som er trygghet, inkludering, puls og optimisme. For å gjennomføre strategier og nå konkrete målsettinger er det avgjørende for oss at vi har de rette medarbeiderne med oss på laget.

Tynset kommune har vært gjennom en meget krevende periode med omstillinger innen helse og omsorg. I forlengelsen av omstillingen meldte behovet seg for å arbeide med lederutvikling. Kommunen har fått eksterne midler til å gjennomføre et omfattende utviklingsprogram der tillitsvalgte, avdelingsledere og ledere har deltatt. Fokus har vært på praktisk lederskap og samhandling med medarbeidere og lederkolleger. Lederne skal som team, og hver for seg, kunne utøve et trygt, positivt og helsefremmende lederskap. En generell intensjon har vært å skape effektiv og bærekraftig drift i en verdibasert og lærende organisasjonen. Fokus på arbeidsmiljøloven og helsefremmende lederskap har vært sentrale tema i utviklingsprogrammet.

Den norske velferdsmodellen med stor grad av offentlig produksjon av velferdsgoder har vist seg bærekraftig, men den må videreutvikles for å kunne møte framtidens utfordringer. Det må gjøres en rekke grep for å sikre innbyggerne tilgang på gode, offentlige velferdstjenester i tilstrekkelig omfang også i framtiden.

I denne sammenheng er det for oss avgjørende med demokratisk ledelse og tilrettelegging slik at alle ansatte opplever en arbeidshverdag preget av mening, mestring og medbestemmelse.

Per Bjørnar Røise, ansvarlig for digitaliseringsenheten, med skanneren som benyttes til å skanne inn katalogkortene over Anno Museums gjenstander. Tilsvarende skannere vil bli installert i lokalene til Norsk helsearkiv

Styrker Tynset som digitaliseringssenter i Norge

Når Norsk helsearkiv nå kommer til Tynset kan vi trygt si at Tynset blir et av Norges fremste steder når det gjelder digitalisering, ikke bare innenfor skanning og tilgjengeliggjøring av helsearkiver fra spesialisthelsetjenesten, men også av alle museumsgjenstander ved alle avdelinger fra Anno Museum i Hedmark.

Tekst og foto: Marit Arnesen / MPress

Helt siden februar i år har Musea i Nord-Østerdalen skannet og registrert museumsgjenstandene. Anno Museum har ca 180.000 gjenstander, og det er protokollene og katalogkortene til disse gjenstandene som skal skannes og registreres. Etter oppstarten har mer enn 60.000 katalogkort fra hele Hedmark gått gjennom "kverna" på Ramsmoen. Men museumsfolket på Tynset stopper ikke der.

– Vi har en ambisjon om å etablere en permanent digitaliseringsvirksomhet her og ta på oss oppdrag for andre aktører, som private lag og foreninger. Vi har også en ambisjon om å bli et digitaliseringssenter for museumssektoren i Norge, smiler Bersvend Salbu, avdelingsdirektør ved Musea i Nord-

Østerdalen. Målet er at digitaliseringsenheten etter hvert står på egne bein når prosjektet avsluttes om drøyt to år. Ifølge Salbu var etableringen av Norsk helsearkiv på Tynset en drivende faktor i forhold til museumssenterets ønske om å opprette et digitaliseringssenter på Tynset. Digitaliseringsenheten på Tynset er faglig underlagt Dokumentasjonsenheten i Anno Museum, og ligger administrativt under avdelingen Musea i Nord-Østerdalen.

Dokumentsenter

– Anno Museum arbeider med å etablere et felles magasin og dokumentasjonssenter ved Glomdalsmuseet, og en viktig forutsetning er da å ha oversikt over hvilke gjenstander

en har i hele Anno Museum. Uten å ansette flere folk i Anno, ville jobben tatt 130 år med dagens tempo for registrering. Vi lanserte ideen om at vi på Tynset kunne etablere et digitaliseringssenter for å registrere gjenstandene i et samarbeid med arbeidsmarkedsbedriften Meskano, forklarer Salbu.

Anno Museum bifalt ideen, og Meskano ble ikke bare leverandør av pulter til digitaliseringsenhetens åtte arbeidsstasjoner, men også ansvarlig for rekruttering av arbeidstakere. Formålet med samarbeidet er flerdelt. Arbeidstakerne fra Meskano får generell arbeidstrening, blant annet som registratorer på en reell, framtidrettet arbeidsplass hvor hver enkelt må tilpasse seg

et arbeidsliv med alt det innebærer. Samtidig utvikles kompetanse som kan gjøre dem til aktuelle arbeidssøkere til helsearkivet på Tynset i framtiden.

Anno Museum ansatte Per Bjørnar Riise som arbeidsleder ved digitaliserings-enheten med ansvar for det daglige arbeidet og oppfølging av arbeidstakerne. Riise har undervisningsbakgrunn og IT-kompetanse, som har passet godt til enhetens behov.

– Per Bjørnar har måttet drive med nybrottsarbeid i samarbeid med KulturIT, som drifter systemene som museums-Norge benytter for å få til hensiktsmessige og operative løsninger for arbeidet. Dette har inkludert blant annet samvirke med systemutviklerne av hoveddatabasen.

Enheten på Tynset ligger godt foran skjemaet når det gjelder grunnregistreringa av museums-gjenstandene. Nå skal de gjøre gjenstandene enda mer søkbare for både forskere og menigmann. Dette arbeidet skjer i samarbeid med andre avdelinger i Anno, men allerede nå er mange gjenstander søkbare på digitalt museum. Salbu og Riise fremhever at prosjektet har en ekstra dimensjon i tillegg til å utføre en viktig jobb for museene i Hedmark, ved å tilby tilpassede arbeidsplasser i en vekstbransje som Tynset satser på. Det gjør arbeidet ved digitaliserings-enheten enda mer meningsfylt.

Privatarkiver

Musea i Nord-Østerdalen er arkivbevarings-institusjon for museumsregionen, og tar imot privatarkiver for oppbevaring og tilgjengelig-gjøring. Privatarkiver er arkiver etter ikke-offentlige arkivskapere, altså privatpersoner, organisasjoner, lag og foreninger samt bedrifter. På Museumssenteret Ramsmoen er det arkivert godt og vel 160 privatarkiver, som er ordnet og katalogisert. Flest arkiver kommer fra Tynset, men også fra resten av Nord-Østerdal.

– Vi tar i mot privatarkiver som skal bevares, enten som gave eller i deponi, opplyser arkivar og bibliotekar ved museet, Arild Alander.

Antakeligvis ligger det mange arkiv fra næringsliv og bedrifter i private hjem i regionen. Mange arkiver er nok også kassert.

– Næringslivet i regionen vår har bestått av mange små enkeltmannsforetak som butikker, snekkerbedrifter og entreprenører, og arkivet var ofte i hugu på eieren, kommenterer Alander.

Allerede nå kan privatpersoner gå inn på arkivprotalen.no og søke på arkiver. Søker du på ordet Tynset får du listet opp 109 sider med

Privatarkivene. Avdelingsdirektør ved Musea i Nord-Østerdalen Bersvend Salbu, til venstre, ansvarlig for digitaliserings-enheten Per Bjørnar Riise, samt arkivar og bibliotekar Arild Alander i dokumentmagasinet ved Museumssenteret på Ramsmoen. Her er det plass til flere arkiver.

arkiver på både private og offentlig arkiver som refererer seg til Tynset.

– Vi er vår regionale hukommelse i Nord-Østerdal. De private arkivene er vår felles hukommelse, og vi kan ta i mot flere privatarkiver, sier Alander.

Statsarkivene har ansvar for arkivene etter lokale og regionale statlige etater i sine respektive embetsdistrikter. Både Riksarkivet og statsarkivene har tatt imot private arkiver fra bedrifter, organisasjoner og enkeltpersoner.

– Nå er Anno Museum blitt spurt om de kan ta vare på privatarkivene. Med den arkivkompetansen som Arild ved Musea i Nord-Østerdalen og Christer ved Norsk Skogmuseum har, har vi utviklet det beste

arkivet i hele organisasjonen. Takket være Arild og hans historiekunnskap, lokale kompetanse og bedriftskompetanse har vi fått et arkiv som er mye mer søkbart, forklarer Salbu.

Nå ønsker Musea i Nord-Østerdalen å digitalisere flere dokumenter fra privatarkivet, slik at informasjonen blir mer tilgjengelig for menigmann. Museet har også arkivmateriale som ikke skal digitaliseres, blant annet alle Østlendingens papirutgaver fra 1904.

– Vi mangler fem årganger av avisa. Årgangene fra 1909, 1916, 1922, 1930 og 1931 finnes ikke her. Vi har også noen utgaver av HA. Alle disse årgangene og privatarkivene våre er tilgjengelig for publikum. Det er bare å ta kontakt, smiler Alander.

ER DET NOEN NYSGJERRIGE BARN DER UTE?

Bli med på Nysgjerrig? - et tilbud for barn på 3.-7. trinn fra bibliotekene i Nord-Østerdalen. Møt ekte forskere og kule eksperter!
Gratis inngang. En foresatt pr. familie, kr 100,-

Meld deg på her: www.jegernysgjerrig.no

Med Halvor Hektoen

"FRÅ OLJE TIL VED - ELLER HVÅ?"

Lørdag 16. september kl. 12.00
Os bibliotek

Norge er avhengig av oljen, men den kommer til å ta slutt. HVA DA? Energi som brukes opp eller energi som fornyes. HVA VELGER VI? Omstilling og bedre klima. MEN HVORDAN? Og hva er egentlig det grønne skiftet?

Med Ole Karl Romenstad

DEN GAMLE DYREKAPFANGSTEN

Lørdag 16. september kl. 12.00
Oppmøte: Kommunehuset i Rendalen.

Hvordan skaffet de seg mat og inntekter for flere hundre år siden? Bli med på en tur gjennom den gamle fangsthistorien for å se hvordan fangstgropene så ut og fungerte.

SJOKOLADENS HISTORIE

Med Elise og Håkon Edvard Nesset

Lørdag 21. oktober kl. 12.00
Folldal bibliotek

Bli med Elise og Håkon Edvard fra Sjokoladelåven på en smakfull reise i sjokoladens historie. Fra kakaobønne til melkesjokolade som smelter på tunga.

SJOKOLADENS HISTORIE

Med Elise og Håkon Edvard Nesset

Lørdag 28. oktober kl. 12.00
Tolga bibliotek

Bli med Elise og Håkon Edvard fra Sjokoladelåven på en smakfull reise i sjokoladens historie. Fra kakaobønne til melkesjokolade som smelter på tunga.

Med Roger Antonsen

MØNSTRE, SJONGLERING OG KREATIV PROGRAMMERING

Lørdag 18. november kl. 12.00
Tynset bibliotek

I dette fargerike og underholdende foredraget får du høre om sjongleringsmønstre, matematikk og hvorfor programmering er noe av det mest kreative som finnes.

Med Eldrid Borgan

LEVENDE OPPFINNELSER

Lørdag 2. desember kl. 13.00
Alvdal, Aukrustsenteret

Hvordan kan en geit lage spindelvev? Og hvordan kan bakegjær lage medisiner istedenfor boller? Svaret handler om DNA - oppskriften som finnes inni alle levende vesener. Du skal få se hvordan det virker, og noen får hentet sitt eget DNA fra munnen.

IBU-midler til tradisjonelt landbruk

Det er ny runde for å søke om tilskudd. Meld fra til landbrukskontoret snarest og før 10. 11.2017!

Det kan søkes om investeringsstøtte til byggeprosjekter innen husdyr- og planteproduksjon. Investeringene skal være knyttet til faste anlegg og tilhørende produksjonsutstyr. Investeringen må være nødvendig for å oppnå planlagt produksjon, og det må forventes avsetningsmuligheter eller avsetningsavtaler for produktene. Generelt prioriteres utbyggingsprosjekter som gir økt matproduksjon for produksjoner der markedssituasjonen tilsier det.

I første omgang gjelder det nå *foreløpige søknader* til første søknadsomgang i 2018. Vi ber derfor om at alle gårdbrukere i Tynset og Alvdal som har planer om å fremme IBU-søknad nå i runde 2, må kontakte landbrukskontoret så fort som mulig og fremme skriftlig tilbakemelding innen fredag 10.11.2017! Dette gjelder alle som ønsker å søke om offentlig finansiering til sitt byggeprosjekt, sjøl om noen har varslet oss om dette tidligere i år. Tilbakemeldingen må minimum inneholde følgende opplysninger:

- Beskrivelse av utbyggingsplanene (skriftlig)
- Skisser/ tegninger av byggeprosjektet
- Reelle kostnadsoverslag
- Tenkt finansiering
- Bekreftelse fra regnskapskontor/regnskapsfører mht. tidspunkt for når en driftsplan kan være ferdig utarbeidet
- Kopi av siste 2 års sjølangivelser og næringsoppgaver

Kommunens frist for innsending av søknader til Innovasjon Norge er 01.02.2018.

Merk: Det kan ikke gis tilskudd til tiltak som er påbegynt før søknaden er avgjort. Med "påbegynt" menes igangsettelse av bygg- og anleggsarbeider eller inngått rettslig bindende forpliktelse og/eller kontrakt som gjør investeringen irreversibel.

Spørsmål rettes til Ylva Sneltvedt
Telefon: 62 48 91 34 / 419 31 176
E-post: ylva.sneltvedt@alvdal.kommune.no

Avlingsskadeerstatning

I 2017 vet vi at enkelt har opplevd dårlig grovfôravlning grunnet isbrann og annen overvintringsskade. Særlig gjelder dette flate arealer. For første gang på mange år kan det muligens være aktuelt med avlingsskadeerstatning for enkelte.

Jordbruksforetak med vesentlig avlingssvikt kan søke om erstatning. Avlingssvikten må ha en klimatisk årsak som det ikke er mulig å sikre seg mot, og isbrann og overvintringsskader vil kunne være innenfor. Det skal dokumenteres at det er forsøkt gjort tiltak for å begrense skaden.

Fristen for å søke om erstatning for avlingssvikt er 31. oktober det året skaden oppsto. Søk elektronisk via innlogging i Altinn. Bruk MinID eller BankID for å logge deg på. Eller du kan også levere søknad om erstatning på papir. Link til alt om avlingsskadeerstatning:

<https://www.landbruksdirektoratet.no/no/erstatning/klimabetingende-skader/avlingssvikt>

Dersom du produserer grovfôr til egne husdyr blir erstatningen regnet ut på grunnlag av foretaket sitt grovfôrareal multiplisert med normalavling per dekar. Det blir trukket i fra 30 % egenrisiko og deretter avlinga i skadeåret.

Normalavling er bestemt i forskriften. For Nord-Østerdal er normalavling satt til 390 FEm for fulldyrket eng, 310 FEm for overflatedyrket eng og 430 FEm for andre grovfôrvekster. Verdien som skal erstattes er også bestemt i forskriften. For grovfôr gjelder kr 2,30 pr kg for salgsproduksjon av grovfôr og kr 3,70 pr FEm for grovfôr i foretak med husdyr.

Dersom en forutsetter at en rundball inneholder 150 FEm, vil det være på bruk der totalavling på det samlet grovfôrarealet for alt grovfôrareal fra alle slåtter har gitt mindre enn en avling tilsvarende cirka 1,8 rundball pr dekar i snitt, at det vil gi mulighet for avlingsskadeerstatning.

Hvis du mener du er berettiget avlingsskadeerstatning må du så snart som mulig ta kontakt med oss på landbrukskontoret slik at vi kan befare skaden og få dokumentert at tiltak er gjort i drifta for å begrense skaden.

Viktig om ferdigattest i byggesak

En ferdigattest markerer slutten på offentlig myndighets befatning med en byggesak og er et bevis for at bygget er oppført i henhold til gitte tillatelser. Eier du en bolig eller hytte, bør du sørge for å ha en ferdigattest på bygningen. Det er kommunen som utsteder slike attester etter reglene i plan- og bygningsloven § 21-10.

Midlertidig brukstillatelse

En midlertidig brukstillatelse gir rett til å ta bygget i bruk, selv om ikke alle vilkår i tillatelsene er oppfylt. En vanlig situasjon er at bygget er innflytningsklart, men at noe beplantning og utforming av terrenget i henhold til den godkjente utomhusplanen gjenstår. Da er det praktisk for eksempel å gi brukstillatelse mot at uteområdene skal stå ferdige innen en gitt frist. Når vilkåret er oppfylt skal det i følge loven søkes om ferdigattest. Det er tiltakshaver (byggherren) som har hovedansvaret for at tiltaket er i overensstemmelse med krav som er gitt i eller i medhold av plan- og bygningsloven, det vil si at ferdigattest eller midlertidig brukstillatelse for bygget foreligger, jf. plan- og bygningslovens § 21-10.

Bygge på gammel eller ny bolig

Er boligen fra før 1998, vil det ikke finnes noen ferdigattest fordi det ikke var krav om det.

– Men dersom du bygger på boligen, gammel eller ny, og disse arbeidene er søknadspliktige, skal det som hovedregel lages ferdigattest. For, som det heter i loven, søknadspliktige tiltak skal avsluttes med ferdigattest. Det er som nevnt ansvarlig søker eller tiltakshaver, som søker kommunen om å få ferdigattest, opplyser Trine Økseter Knudsen, enhetsleder i Plan, byggesak og geodata i Tynset kommune.

Driftsbygning i landbruket (gml plan- og bygningslov (pbl) § 81), midlertidig eller transportabel bygning, konstruksjon eller anlegg (gml. pbl. §85), mindre tiltak på bebyggelse eiendom (gml. pbl. §86a) eller byggearbeid innenfor en enkelt bedrifts område (gml. pbl. §86b) som er gjort før 2010 skal ikke ha ferdigattest.

Sjekk før du kjøper

Ved salg av bolig, skal eiendomsmeidler innhente kopi av ferdigattest fra kommunen.

– Dette er en ting du som kjøper bør sjekke før du legger inn bud. Manglende ferdigattest er ikke kurant å rette opp i, fordi man ikke kjenner til hvorledes arbeidene er utført, sier Økseter Knudsen.

Det kan også være både dyrt og arbeidskrevende å forsøke og skaffe ferdigattest i ettertid. Kan hende er arbeidene utført uten at det var søkt om byggetillatelse, i så fall må det da søkes om dette først. I Tynset kommune er det rundt 400 byggesaker i perioden fra 2000 til dags dato som ennå ikke er meldt ferdig bygget og har fått utstedt ferdigattest.

– Vi oppfordrer derfor alle bygningseiere til selv å ta en sjekk. Dette kan gjøres ved å oppgi gårds- og bruksnummer på eiendommen, eventuelt saksnummer i byggesaken, til Servicetorget i kommunen. De vil da raskt kunne gi svar på om din byggesak er avsluttet, forklarer Trine Økseter Knudsen.

Dersom bygningen mangler ferdigattest må du som bygningseier ta kontakt med ansvarlig søker/tiltakshaver eller selger av boligen som du nå eier.

Informasjon fra Tynset legekantoret

- En av våre fastleger, Sarita Stolsmo, har permisjon for videreutdanning til 20. august 2018. Det jobbes med å få inn en vikar
- Vi minner om at bestilling av timer og medisiner kan gjøres på vår hjemmeside www.tynsetlegekontor.no. Der er det bare ordinære timer som kan bestilles, ikke øyeblikkelig hjelp. Ved behov for øyeblikkelig hjelp må du ta kontakt per telefon
- Medisiner må bestilles i god tid før du går tom. Det er ikke sikkert at vi rekker å ordne resept samme dag. Alle som trenger A eller B preparater, ”vanedannende legemidler”, må få disse på legetime ifølge nye retningslinjer
- Sjekk dato på ditt førerkort nå! Går det ut snart så må du bestille time hos fastlegen i god tid. Det er ordinær ventetid på førerkortvurderinger
- Nye førerkortforskrifter trådte i kraft 1. oktober 2016. Noen kan derfor oppleve endringer for hva som kreves for å få fornyet førerkort. Det er helsedirektoratet som har fastsatt retningslinjene og legene er forpliktet til å følge dem
- Influensavaksine høsten 2017: Oppfordrer alle i anbefalte grupper om å vaksinere seg. Vaksinasjon fra cirka medio oktober. Følg med i lokalpressen og Tynset kommunes nettside

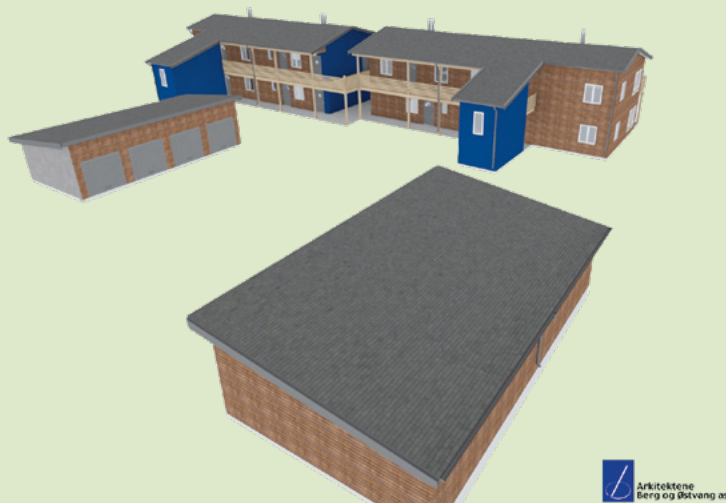
Nye kommunale boliger er oppført i Rådyrstien i Haverslia

Kommunestyret vedtok i sak 26/12 boligsosial handlingsplan. Boligsosial handlingsplan er en temaplan som skal skaffe økt kunnskap om det samlede boligbehovet til vanskeligstilte i kommunen.

Planen skal samordne ressurser og er en forutsetning for at kommunen skal motta tilskudd til oppføring av boliger for vanskeligstilte. Det var en forutsetning at boligene skal være universelt utformet, og at de skal ha enkel standard. Grunnlaget for tilskuddsutmålingen er at byggesum fratrukket tilskudd skal kunne forrentes med husleie for den enkelte bolig. Forvaltning, drift- og vedlikeholdskostnader skal være inkludert. I Boligsosial handlingsplan står det at kommunen skal føre opp 14-18 boliger for vanskeligstilte og flyktninger.

Det ble kjøpt 3 boliger i Buhaugen i Parkveien. Det er oppført 6 boliger, 2- og 3-roms i tomannsboliger på Bekkmoen i Haverslia. Boligene hadde en prosjektkostnad inkludert garasjer på 10,9 millioner kroner. Av dette ble 4,03 millioner kroner gitt som tilskudd fra Husbanken. Boligene ble ferdigstilt i 2014.

Planleggingen av resterende boliger ble igangsatt, og oppføring av 8 leiligheter i to sammenkoblede firemannsboliger i Rådyrstien 2 og 4 ble igangsatt i 2016. Det oppføres 2 4-roms leiligheter, 2 3-roms leiligheter og 4 2-roms leiligheter. Leilighetene har enkel standard. Siden halvparten av leilighetene er i andre etasje er det et krav om heis. Dette er løst med felles heis og svalgang mellom byggene. Prosjektkostnaden er på 18 millioner kroner hvorav 4,75 millioner kroner er innvilget som tilskudd. Boligene er planlagt ferdige i oktober. Byggene er energieffektive med varmepumper, isolasjon og ventilasjon etter kravene i TEK 10. De har full livsløpsstandard. Boligene er tegnet av arkitektene Berg & Østvang AS og blir oppført av SK Bygg AS i totalentreprise. Det bygges garasjer og boder til alle leilighetene. Se perspektivtegningen nedenfor. Med denne utbygging er kravene i boligsosial handlingsplan oppfylt hva gjelder boliger for vanskeligstilte.

Blir du med å støtte BUA?

TIF, Tynset Frivilligsentral og Tynset kommune jobber med å opprette BUA Tynset, et utstyrslager med idretts- og friluftsutstyr hvor alle kan låne gratis. I den forbindelse ønsker vi "å arve" utstyr som ikke lenger er i bruk, og som kan komme brukere av BUA Tynset til gode.

Har du utstyr som er i god stand ski, sykler, skøyter, skisko, staver, redningsvester og annet som du ønsker å gi bort så kan du levere dette i Tynsethallen 18. eller 19. oktober fram til kl. 21.00. For spørsmål ta kontakt med Gro Røsten Oldertrøen på 62 48 08 80 eller Sissel Bolstad på 62 47 10 80.

Frister for spredning av husdyrgjødsel

Spredning uten nedmolding

Vi minner om at det ikke er tillatt å spre husdyrgjødsel på eng uten nedmolding etter 1. september. Kommunen kan i særlige tilfeller dispensere fra denne fristen fram til ut september måned. Slike dispensasjoner blir bare helt unntaksvis innvilget.

Spredning med nedmolding med harving eller pløying

Det er uavhengig av metode ikke tillatt å spre husdyrgjødsel etter 1. november og det er uansett dato ikke tillatt å spre på frossen eller snødekt mark.

Det er forståelig at høsten kan være travel for mange. Men alle oppfordres likevel til å gjennomføre nødvendig høstspredning av husdyrgjødsel i god tid før vinteren setter inn, og ikke satse på at vinteren kommer seint. Spredning av husdyrgjødsel på frossen mark er forbudt.

Ordførerens side

Foto : Ingrid Eide / Ingrafo

Optimismen råder!

Etter en noe rufsete sommer med tanke på været er det på tide å legge den bak seg og glede seg over at optimismen råder i Tynset kommune. Nå skjer det ufattelig mye spennende og bra!

Helsearkivet er om du tror det eller ei i gang med å bygges. Og de er ikke engang ferdig med grunnmuren før det er ønske om at helsearkivet tar ansvaret for enda flere oppgaver, noe som kan resultere i enda flere arbeidsplasser. Jeg tror helsearkivet på sikt vil generere betydelig flere arbeidsplasser i Tynset og i regionen. Jeg lover å jobbe intenst for at det skal skje.

Med helsearkivet følger det optimisme, noe som også resulterer i initiativ og engasjement fra mange ulike hold. Kommunen har også forberedt seg ved å rehabilitere eksisterende barnehager samt bygge en helt ny barnehage som har en hel avdeling med ledig kapasitet. Den står klar og kan åpnes når det måtte bli behov. Vi har også nettopp ferdigstilt 8 nye kommunale boliger i Rådystien, noe som gir et bedre tilbud til våre gamle og nye innbyggere og tilflyttere. Dessuten er mye infrastruktur lagt til rette og mer skal det bli. Fiber rulles ut til en stadig større del av befolkningen, og det jobbes aktivt og godt med nye næringsarealer. Samtidig vet vi at nye aktører står på trappene til å etablere seg på Tynset, og det er ekstremt gledelig. Jeg opplever at folk både fra fjern og nær har troen på Tynset. Optimismen råder rett og slett!

Kommunen har også tatt initiativ til å få satt i gang arbeidet med å etablere en nettportal som vi kaller *Tynset.no*. Dette tenker vi skal bli en side hvor alle som søker Tynset på nettet, får opp akkurat denne siden som et førstevalg. Siden skal være enkel og innbydende for alle interessenter, besøkende, potensielle tilflyttere, turister og andre. Målet er at alle gjennom en samlet portal enkelt skal kunne finne alt de lurer på omkring Tynset. Håpet er at næringsliv og andre også ser verdien av denne siden og ønsker å bidra til realisering, som blant annet å finne lokale entreprenører, finne ut hva som finnes av handel og næringsliv, hvilke jobber man kan forvente å få, hvilke attraksjoner Tynset har, hva man kan oppleve og hvor man kan overnatte og spise.

Men det er som sagt mange andre enn kommunen som er viktige bidragsyttere og bidrar til at vi er godt rustet til å ta imot flere innbyggere. Lokale entreprenører regulerer boligområder og bygger hus, leilighetskomplekser og hytter som aldri før. Og faktum er at vi har utrolig mange flotte alternativer når det gjelder å finne seg et egnet sted man kan bygge, trives og bo. Det jobbes aktivt både i kommunen, næringslivet og blant private for å forskjønne sentrum, skape mer liv og røre og med det urbanisere Tynset som et regionsenter. Vi må ha et aktivt og attraktivt regionsenter på Tynset, for å tiltrekke oss nye tilflyttere og tilbakeflyttere til regionen. Sentrum må forskjønnnes, fortettes og bli tiltrekkelige for enda flere besøkende, samtidig som bygdene omkring må tilføres ”næring” for å fremme videre eksistens, og landbruket og kulturlandskapet må ivaretas og sikres videre utvikling.

Vi ser også mange eksempler på ildsjeler som jobber iherdig rundt omkring i hele kommunen i ulike lag og foreninger. De står på for å bidra til trivsel, hygge og aktivitetstilbud for alle aldersgrupper. Så jeg må si vi er ufattelig heldige som kan bo her og være en del av dette. Vi kan velge og vrake med tanke på naturopplevelser, idretts- og kulturtilbud, og vi kan høste av godene og benytte de flotteste anlegg og arenaer.

Jeg bekrefter uten tvil at dugnadsånden lever i beste velgående rundt omkring i hele Tynset, og det er jeg utrolig takknemlig for. Det er nemlig med innbyggernes engasjement og pågangsmot, i et samspill med kommunen, at man kan få til store ting i lokalsamfunnet vårt.

Jeg gleder meg til å følge tett på Tynset videre fremover og ønsker dere alle en trivelig og opplevelselsesrik høst!

*En optimistisk hilsen fra
ordfører Merete Myhre Moen*

Foto: Ingrid Eide / Ingrafo

Bokbad i Tynset bibliotek

Torsdag 26. oktober 2017 kl. 19.00

Ingrid Brekke: **ANGELA MERKEL - Et europeisk drama**

Ingrid Brekke er utenriksjournalist i Aftenposten. Hun har bodd i Berlin i flere år og har dekket saker om Tyskland og det østlige Europa. I 2014 ga hun ut boka "Da øst ble vest".

Angela Merkel er vår tids sterkeste europapolitiker. Hun er limet i EU og den som holder kontakten med den russiske presidenten Vladimir Putin. Ansiktet hennes er blitt velkjent for oss, men hvem er hun? I denne boka forteller Brekke om Merkels personlige og politiske liv. Hun går tett på Merkel gjennom oppvekst, karriere og krisetid, og mot en europeisk fremtid som synes stadig mer usikker.

Bokbader: Ola Sagbakken

Tidligere lektor i tysk ved Nord-Østerdal videregående skole.

Foto: Marit Arnesen / MPRESS

Tynset er på ladekartet

Den nye ladestasjon står sentralt plassert på parkeringsplassen i Torvgata 11, bak Alvdal-Tynset Sport og Spar.

Fortum AS har satt opp ladestasjonen, og med det bidratt til at Tynset inngår i et nett av ladestasjoner langs rv. 3 med 5 miles mellomrom. Fra før av har det kommet opp en stasjon ved Coop på Kvikne.

Stasjonen er en såkalt semi-lader, 400 V 32 A Type 2 der du lader 80% av batteriet på 30-50 minutter. Prisen oppgis å være kr 2,50 pr minutt ved bruk av ladebrikke eller webapp. En mellom-rask lading koster kr 1,00 pr minutt, mens hurtiglading via SMS koster 3,00 pr minutt. Dessuten finnes det ulike rabattordninger, som du kan lese mer om på Fortum sine hjemmesider: www.fortum.no.

Neby bru – knutepunkt for turstiene

Etter flere tiår med planer, samtaler, drømmer og ønsker kan tynsetsamfunnet nå endelig komme i gang med å bygge opp igjen ei gangbru over Glomma på Neby. Det er på tide å ta tilbake elva som rekreasjonsområde!

Tekst: Karin Tørklep Sletten

Foto (over): Ola Grønn-Hagen / Degree of Freedom AS (manipulert)

Ei gangbru på Neby vil knytte sammen hele sju veier og turstier. På sentrumssida av Glomma møtes både Kjærlighetsstien, Gamle Allmannavei/Pilegrimsleden og Vollveien (fra Domus til de gamle brukarene) der den nye gangbrua kommer. På Neby-sida av Glomma starter Nebyrunden (en 3,7 km lang rundtur), sykkel- og gangveien passerer rett forbi, og Gamle Almannavei/Pilegrimsleden fortsetter. Nye Neby bru blir et knutepunkt for turstiene i nærområdene på begge sider av elva og blir tilgjengelige for alle tynsetinger, uavhengig av om man trenger hjelp eller ikke for å bevege seg i naturen.

Allerede på 1990-tallet kom de første planene om å reise ny gangbru på de gamle brukarene som fortsatt står ute i elva. I 2011 tok Tynset Rotary initiativ til ny runde med planlegging av brua. Det ble lagt ned en betydelig innsats, men dette initiativet strandet grunnet uklarheter rundt eierskap til brufeste. I 2016 ble denne usikkerheten avklart da Tynset kommune anført av ordfører, Merete Myhre Moen, inngikk en avtale med grunneier og sikret eierskap til brufeste. Dette er et viktig premiss for gjennomføringen av prosjektet, og det er på sin plass å rette en takk til Tynset kommune.

Nebybruas venner

I mars 2017 ble foreningen Nebybruas venner stiftet. Formålet til foreningen er å reise kapital for å kunne realisere ny bru på Neby. Foreningen jobber med søknader til større bidragsytere, kommune og fylkeskommune, men parallelt med dette arbeidet er den viktigste oppgaven å sørge for å få på beina en solid egenkapital. Engasjementet

er stort, og privatpersoner, lag og foreninger har så langt bidratt med over en halv million kroner.

Facebook-gruppa "Vi som ønsker brua på Neby opp igjen" har drevet aktiv og effektiv medlemsverving, barna på SFO har pantet flasker og gitt pengene til Neby bru, Bortistu har hatt arrangement på Sankthansaften og generøse gaver har kommet inn fra flere private og anonyme givere. Medlemskapet i foreningen koster 200 kroner i året og antallet medlemmer nærmer seg 700. Det er selvfølgelig mulig å bidra med mer enn medlemskontingenten. Den summen er satt lav slik at alle som ønsker det skal ha mulighet til å bidra. Leder i foreningen er Trond Kletvang.

Turstier og Tynset turlag

Planlegging av ny gangbru henger tett sammen med arbeidet Tynset turlag legger ned i sitt stiprosjekt, kalt "Vandringer i kulturlandskap". Foreningen har også et godt samarbeid med turlaget - sti og bru hand i hand. Turlaget med sine frivillige har allerede utbedret det meste av stiene på begge sider av elva. I tillegg arbeides det med å ferdigstille en sti mellom Tynset bru og Å-brua på vestsida av elva. Tynset turlag sin filosofi rundt stiprosjektet er at det er de korte turene det blir flest av og som er viktigst for helsa. Derfor er det viktig at det er en lav terskel for å komme seg ut på tur. Stiene skal være lett tilgjengelige og turene lette å gjennomføre for folk flest. Flere av stiene blir også universelt utformet. Nye Neby bru blir et knutepunkt for nettopp denne type stier som er lette å gå og framkommelige også med rullestol.

Det koster å bygge bru

Hva koster det å bygge ei ny bru? Ola Grønn-Hagen har i flere tiår engasjert seg og vært primus motor for å få bygd Neby bru, og hans kalkyler viser at vi må samle inn rundt regnet fem millioner kroner. Denne summen er inklusive merverdiavgift. I tillegg arbeides det for å sette av penger på et drifts- og vedlikeholdsfond, som skal sørge for at brua holdes i god stand i mange år framover.

Vi er alle utålmodige etter å starte selve byggingen av brua, men byggingen starter ikke før prosjektet er ferdig finansiert. Målsettingen er å åpne brua på vårparten 2019, men vi må være forberedt på at det kan ta litt lenger tid.

Nye Neby bru er tegnet av sivilingeniør Gaute Mo (Degree of Freedom AS) og Ola Grønn-Hagen. Det er samme teamet som tegnet Vollan bru på Kvikne. Selve brua er tenkt som ei hengebru, med brufeste og tårn på hver side av elva. Det er rester av tidligere brukar i elva som skal brukes igjen, og det vil bli bygget tårn i limtre på hvert av brukarene. Disse brukarene er bygd på påler som er slått ned i elva. Beregninger som er foretatt tilsier at dette er mer enn godt nok fundament å bygge brua på.

Foto (over): Styret i Nebybruas venner med prosjektleder foran restene av de tidligere brukara i Glomma som skal brukes igjen. Fra venstre står Karin Tørklep Sletten, sekretær, Ola Grønn-Hagen, prosjektleder, Håkon Fiskvik, kasserer, Trond Kletvang, leder, Randi Aas, varamedlem, og Erik Kindølshaug, styremedlem. Neby i bakgrunnen. Nestleder Vidar Mortensen var ikke til stede da bildet ble tatt. Foto: Marit Arnesen / MPress

Litt historikk

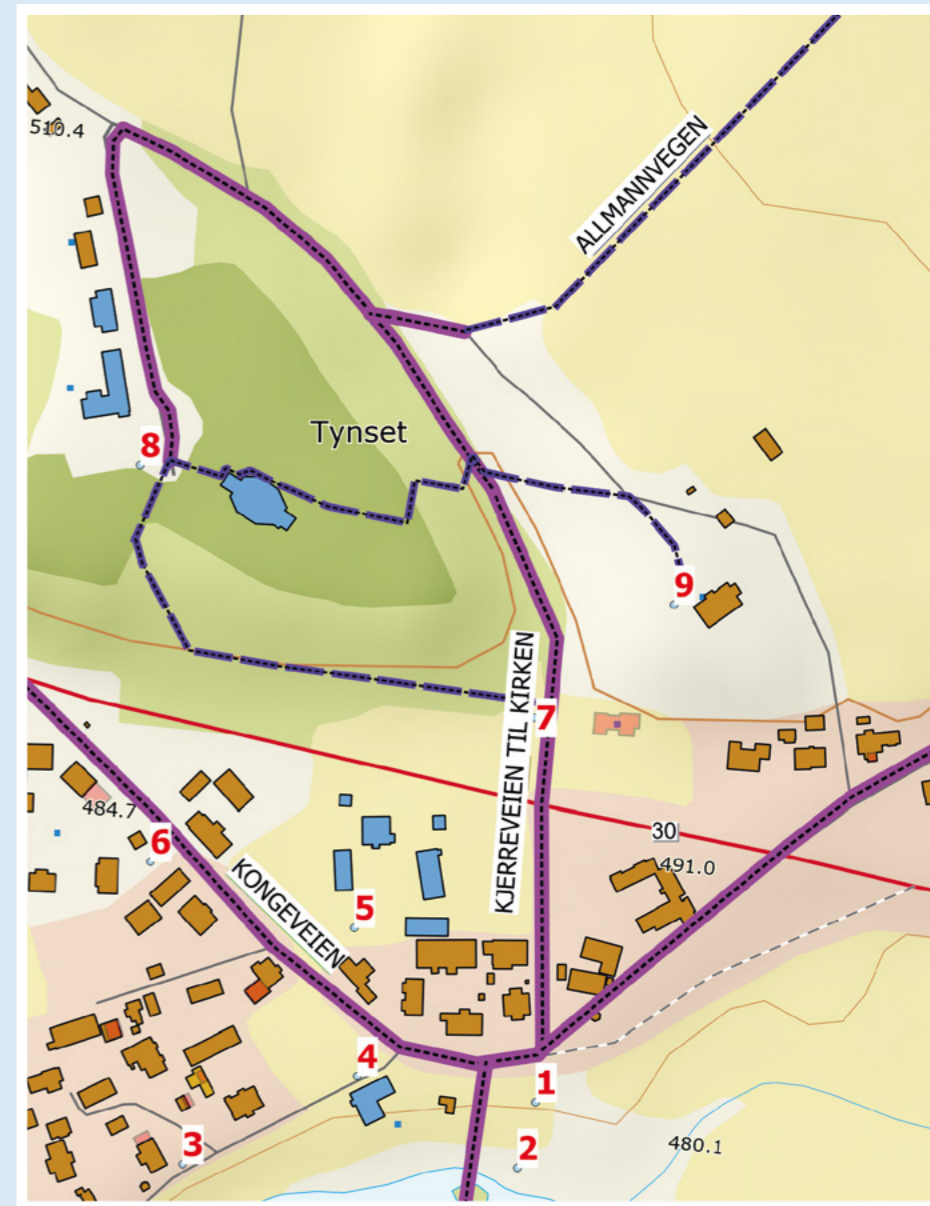
Brua

Det har vært tre kjente bruer over Glomma mot Neby. Eldste kjente bru på stedet ble bygd ca. 1700 og ble avløst av bru nummer to ca. 1775. I 1843 ble brua vi er vant med å se fra gamle tynsetbilder bygd. Denne brua ble revet i 1943 og vi kan fortsatt se de gamle brukarene i elva. Ny bru over Glomma ble bygget ca 1 km oppstrøms.

Neby

Neby var tidligere sentrum på Tynset før jernbanen kom i 1877. Stedet var et knutepunkt i Østerdalen, både mot Sverige, Christiania, Nidaros, Gudbrandsdalen og Romsdalen. Da det ble avholdt mart'n på Neby samlet det seg folk fra disse byene og omliggende dalfører. Det ble handlet livdyr, korn, kjøtt, fisk og jern. Neby var også sentral i forbindelse med gruvedriften i Røros og Kvikne.

For mer informasjon, hvordan gi bidrag og gaver samt medlemskap, se nettsiden nebybrua.no

Kultursti på Hematesi'a

På nordsida av Glomma i Tynset har vi et område som i dagligtalen blir kalt "bygda". Før jernbanen kom til Tynset i 1877 ble det kalt Hematesi'a, - i motsetning til Bortatesi'a som var navnet på området sør for Glomma.

Neby Vel og Tynset kommune arbeider med å etablere en Kultursti med informasjonstavler i området på Hematesi'a. Aktuelle plasseringer kan være ved Nye Neby Bru, ved Nylænd, Glåmstua, Nordigarden, Bortistu, på Kirkeegga, ved Prestegården og på Gildevangen. Målet er å få stien ferdig til Nye Neby bru står klar.

På 1700- og 1800- tallet var Neby sentrum i Fjellregionen. Her krysset Kongevegen Glomma før den fortsatte over Tunna og Bondåsen til Trondheim. Veggen vestfra Gudbrandsdalen til Røros passerte Neby. Etter Nebymart'n som ble arrangert 9 dager i februar i årene 1744-1784, ble det etablert små og store handelshus, gjestgiveri og skystasjon. Her fant man alt fra bakeri og smie til vin- og brennevinshandel. Her lå også Tynsets første og eneste poståpneri i årene fra 1820 til 1864.

Fortsatt står noen av husene fra denne tiden. Bortistu Neby er et godt bevart gardstun, gamle stabbur, Gomostua og Tangenvillaen står som monumenter fra en gammel storhetstid på Neby.

For deg som vil bli bedre i norsk

Språkkafé

Har du lyst på en hyggelig og uformell prat over en kopp kaffe eller te?

Vi møtes på Frivilligsentralen på Tynset

Kl 18.00 - 20.00
30. oktober
27. november

Returadresse: Tynset kommune, Servicetorget, Rådhuset, 2500 Tynset

Høst/vinter 2017

Snømannen
Krim/thriller
På kino nå!

Hollywood-filmen basert på Jo Nesbøs suksessroman Snømannen

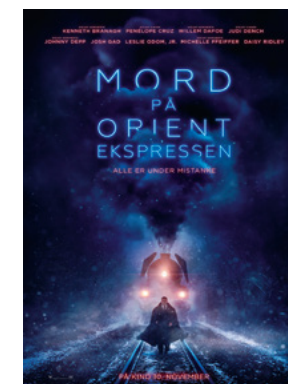
A Bad Moms Christmas
Komedie
Premiere 3. november

Amy, Carla og Kiki har vanskeligheter med å takle at deres mødre kommer på besøk i jula

Juleblod
Grøsser/skrekkt/thriller
Premiere 3. november

En thriller-slasher som handler om en frykta seriemorder, kalt Nissen, som har rammet Norges utstrakte land hver julaften i over 13 år. Etterforskerne Rasch og Hansen prøver å løse gåten før han slår til igjen.

Mord på Orientekspresen
Drama/krim
Premiere 10. november

Fra novellen av forfatteren Agatha Christie. "Mord på Orientekspresen" er fortellingen om tretten fremmede som er strandet på et tog, hvor alle er mistenkt.

Ekspedisjon Knerten
Barne-/familiefilm
Premiere 17. november
Førpremiere 4. november på Den Store Kinodagen

Lillebror drømmer om å være polfarer som kjemper seg gjennom snøen mot polpunktet.

Den 12. mann
Drama
Premiere 25. desember

Jan Baalsruds to måneder lange flukt regnes fortsatt som en av de mest utrolige overlevelseshistoriene fra andre verdenskrig.